

Terrorisme

&

Kunstwerken

Inleiding voor de Kennisdag van

WESTEN
BERG

Ingenieursbureau voor kunstwerken

-0-0-0-

Henk Neddermeijer MSc

Kernel Groep | **Beccaria Instituut**

www.beccaria.nl

Wat is terrorisme eigenlijk?

Hoe treden terroristen op?

Terrorismebestrijding

Wat merken wij van de bestrijding van het terrorisme?

Civiele kunstwerken, waar hebben we het over?

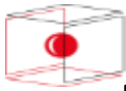

Zijn (alle) kunstwerken doelwitten?

Kunnen wij bijdragen aan de bestrijding van terrorisme?

Wat is terrorisme eigenlijk?

- kan 'terrorisme' gedefinieerd worden?
- bestaan er soorten 'terrorisme'?
- vormt IS momenteel dé dreiging?

Hoe treden terroristen op?

Terrorismebestrijding

Wat merken wij van de bestrijding van het terrorisme?

Civiele kunstwerken, waar hebben we het over?

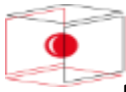

Zijn (alle) kunstwerken doelwitten?

Kunnen wij bijdragen aan de bestrijding van terrorisme?

Wat is terrorisme eigenlijk?

Hoe treden terroristen op?

- is het optreden van terroristen te karakteriseren?
- welke kennis en middelen staan terroristen ter beschikking?

Terrorismebestrijding

Wat merken wij van de bestrijding van het terrorisme?

Civiele kunstwerken, waar hebben we het over?

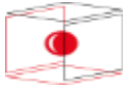

Zijn (alle) kunstwerken doelwitten?

Kunnen wij bijdragen aan de bestrijding van terrorisme?

Wat is terrorisme eigenlijk?

Hoe treden terroristen op?

Terrorismebestrijding

- wie houden zich in Nederland met terrorismebestrijding bezig?
- en wie in Europa?
- spelen de gemeenten nog een rol?

Wat merken wij van de bestrijding van het terrorisme?

Civiele kunstwerken, waar hebben we het over?

Zijn (alle) kunstwerken doelwitten?

Kunnen wij bijdragen aan de bestrijding van terrorisme?

Wat is terrorisme eigenlijk?

Hoe treden terroristen op?

Terrorismebestrijding

Wat merken wij van de bestrijding van het terrorisme?

- zijn er dreigingsniveaus?
- wat is het actueel dreigingsniveau?
- hoe werkt het alerteringssysteem?

Civiele kunstwerken, waar hebben we het over?

Zijn (alle) kunstwerken doelwitten?

Kunnen wij bijdragen aan de bestrijding van terrorisme?

Wat is terrorisme eigenlijk?

Hoe treden terroristen op?

Terrorismebestrijding

Wat merken wij van de bestrijding van het terrorisme?

Civiele kunstwerken, waar hebben we het over?

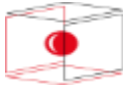
- wat zijn civiele kunstwerken?
- hoeveel kunstwerken zijn er in het Nederlandse rijkswegennet?
- hoe groot kan de impact op de maatschappij zijn als een kunstwerk niet operationeel is?

Zijn (alle) kunstwerken doelwitten?

Kunnen wij bijdragen aan de bestrijding van terrorisme?

Wat is terrorisme eigenlijk?

Hoe treden terroristen op?

Terrorismebestrijding

Wat merken wij van de bestrijding van het terrorisme?

Civiele kunstwerken, waar hebben we het over?

Zijn (alle) kunstwerken doelwitten?

- alle kunstwerken zijn gelijk, maar ...
- wat verstaan we onder de vitale infrastructuur?

Kunnen wij bijdragen aan de bestrijding van terrorisme?

Wat is terrorisme eigenlijk?

Hoe treden terroristen op?

Terrorismebestrijding

Wat merken wij van de bestrijding van het terrorisme?

Civiele kunstwerken, waar hebben we het over?

Zijn (alle) kunstwerken doelwitten?

Kunnen wij bijdragen aan de bestrijding van terrorisme?

- zijn we ons bewust van de risico's?
- ... en concreet, hoe dan?
- hoe open kunnen we zijn over de kwetsbaarheid van onze infrastructuur?

| Terrorisme

- vele definities
- wordt ook bepaald door wie de term bezigt
- overheid volgt deze definitie:

terrorisme is het uit ideologische motieven dreigen met, voorbereiden of plegen van op mensen gericht ernstig geweld, dan wel daden gericht op het aanrichten van maatschappij-ontwrichtende zaakschade, met als doel maatschappelijke veranderingen te bewerkstelligen, de bevolking ernstige vrees aan te jagen of politieke besluitvorming te beïnvloeden

| Terrorisme

dus,

als kunstwerken worden vernield of anderszins aan hun doel worden onttrokken

én dit maatschappijontwrichtend werkt

én indien dit dan ook nog eens gebeurt om

- maatschappelijke veranderingen te bewerkstelligen,
- de bevolking ernstige vrees aan te jagen of
- politieke besluitvorming te beïnvloeden ...

is er sprake van een terroristische daad

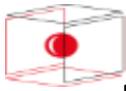

| Terrorisme

ja, meestal politiek of religieus georiënteerd:

- anarchistisch terrorisme
- terrorisme door extreemlinkse of ultrarechtse organisaties
- individueel terrorisme (bijvoorbeeld Timothy McVeigh, bomaanslag in Oklahoma City)
- separatistisch terrorisme
- religieus terrorisme
  - christelijke oriëntatie
  - hindoeïstische oriëntatie
  - islamitische oriëntatie
  - joodse oriëntatie

| Terrorisme

Ja, maar ..... islamitische oriëntatie

Al Qaida, wereldwijd

Islamitische Staat (in Irak en de Levant) (ISIS, ISIL, IS), Syrië, Irak

Groupe Salafiste pour la Prédication et le Combat, Algerije

Groupe Islamique Armé (GIA), Algerije

Groupe Islamique Combattant Marocain (GICM), België, Nederland en Spanje

Islamitische Beweging van Centraal-Azië, Centraal-Azië

Egyptische Islamitische Jihad (EIJ), Egypte

Gama'a al-Islamiyya, Egypte

Takfir wal Hijra, Egypte, Europa, Midden-Oosten

Abu Sayyaf, Filipijnen

Moro Islamic Liberation Front, Filipijnen

Jemaah Islamiyah (JI), Indonesië (en omstreken)

Ansar al-Islam (AAI), Irak

Asbat al-Ansar, Libanon

Hezbollah, Libanon (door onder ander Israël, de VS, Canada en de EU als terroristisch beschouwd)

Libische Islamitische Gevechtsgroep of Al-Jama'a al-Islamiyyah al-Muqatilah bi-Libya, Libië

Ansar Dine, Mali

Al Qaida in de Islamitische Maghreb (AQIM), Mali

Boko Haram, Nigeria

Ansaru, Nigeria

Islamitische Beweging van Oezbekistan, Oezbekistan

Hamas, Palestijns

Islamitische Jihad (PIJ), Palestijns

Harakat ul-Mujahidin (HUM), Pakistan

Al-Shabaab, Somalië

Gerakan Mujahideeën Islam Pattani (GIMP), Thailand

Revolutionair Nationaal Front of Barisan Revelusi Nasional (BRN), Thailand

Great Eastern Islamic Raiders' Front (IBDA-C), Turkije

| Optreden terroristen

- gedetailleerde planning
- geavanceerde maar geenszins ingewikkelde uitvoering
- werkend vanuit een opgebouwd tevens legitieme profiel
- sterk gemotiveerd
- kenmerken 'modern' terrorisme
  - willekeurig
  - 'zachte doelen' (soft targets)
  - politiek gemotiveerd
  - gedreven door media-exposure
  - gebruikmakend van WMD (weapons of mass destruction)

| Gedetailleerde planning | *geavanceerde uitvoering*

- planning vergt 1 tot 5 jaar
- zoeken naar gaten in de beveiliging
- verkennen van de operationele omgeving van het doelwit
- oefenen van het plan (dry run)
- *snelle en agressieve uitvoering | verrassingselement*
- *gebruikmaken van aanwezige resources*
- *meerdere doelwitten gelijktijdig | meerdere aanslagen op 1 doel*
- *gebruikmaken van zelfmoordcommando's*

| Legitiem profiel

- uitgaande van nieuwe identiteiten
- in de maatschappij opgaan als gezagsgetrouwe burger
- een sociaal netwerk opbouwen
- gebruikmaken van 'mules'

| Optreden terroristen

motief + gelegenheid = terroristisch potentieel

1. doelkeuze
2. verzamelen van informatie
3. verkenning
4. planning
5. *tooling up*
6. training en oefening
7. uitvoering
8. aftocht

| Kennis en middelen wijd verspreid ...

Militairen Genie oefenen met springstof bij de Zijdebrug

Nieuw-Lekkerlandsnieuws.nl

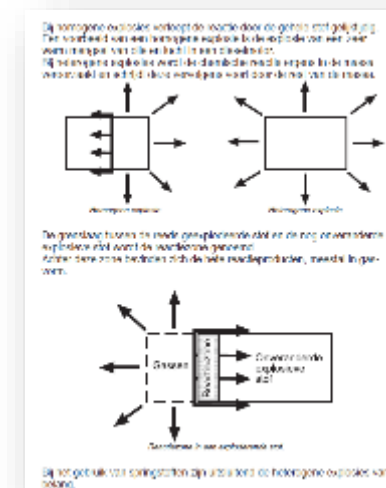
...met het laatste nieuws uit Nieuw-Lekkerland, Kinderdijk en Streefkerk

NIEUW-LEKKERLAND – Zes militairen van de Koninklijke Landmacht hebben woensdag 29 augustus een oefening gehouden in het gebied tussen Groot-Ammers en Nieuw-Lekkerland. Het betrof een oefening van het Opleidings- en Trainingscentrum Genie (OTC Genie). De oefening was een eindopdracht voor de Vaktechnische Opleiding voor officieren van het Regiment Genietroepen. Het doel van de oefening was om te leren hoe zij locaties moeten verkennen en hoe zij locaties kunnen vernielen met springstoffen. Vroeg in de ochtend stapten de militairen in een kanaal bij de Ammers Kade in Groot-Ammers, waarna ze twee locaties moesten verkennen en munitie ladingen aanbrengen. De militairen hebben onder andere

springstoffen aangebracht onder de Zijdebrug. Voor de te verkennen en 'te vernielen' locaties was vooraf toestemming aan de eigenaar gevraagd.

| Kennis en middelen wijd verspreid ...
(oud) defensiemedewerkers (genisten)

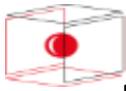

| Kennis en middelen wijd verspreid ...

(oud) defensiemedewerkers (genisten) en **kunstwerken**

Een [...] taak was het voorbereiden van het vernielen van bruggen bij een snelle opmars van de vijand. De uitvoering zelf lag bij het **Bureau Voorbereiding Vernietiging Kunstwerken** van Dienst der Genie van het Ministerie van Defensie, welke van 1966 tot de opheffing in 1994 gevestigd was in het Fort op de Ruigenhoekse Dijk (explosievenwerkplaats) en het reduit van het Fort Blauwkapel (kantoor).

| Kennis en middelen wijd verspreid ...

nrc.nl

↑ Nieuws | Weblogs | Columns | Cultuur | Carrière | In beeld

NU IN HET NIEUWS: VLUCHTELINGENCRISIS

• 3 september 2015, 11:30

‘Nederlandse militair heeft zich waarschijnlijk aangesloten bij IS’

Minister Jeanine Hennis-Plasschaert van Defensie. Foto: ANP/MARTIJN BEEKMAN

Defensie Min. van Defensie

#Nieuws Aanwijzingen dat militair uitreist naar Syrië: Defensie beschikt over aanwijzingen dat een actief dien... <http://t.co/B5MXsBwNLE>

3 september 2015 @ 11:23

AANWIJZINGEN DAT MILITAIR UITREIST NAAR SYRIË

Defensie beschikt over aanwijzingen dat een actief dienende militair recent is vertrokken naar Syrië en zich waarschijnlijk heeft aangesloten bij terreurorganisatie ISIS. Het betreft een 26-jarige sergeant van de Koninklijke Luchtmacht. Defensie heeft de militair geschorst en toegang tot informatie, systemen en locaties is ingetrokken.

De militair is inmiddels geschorst; toegang tot de informatiesystemen en locaties van Defensie zijn ingetrokken. Het is nog niet bekend of de man enige schade heeft veroorzaakt tijdens zijn tijd bij Defensie. De zaak wordt nu strafrechtelijk onderzocht door het Openbaar Ministerie (OM).

| Kennis en middelen
wijd verspreid ...

terroristen en anderen ...

Anarchistisch Kookboek 2000
Neem alsjeblieft grote voorzichtigheid in acht bij het uitproberen van sommige recepten.
Edwin

| Kennis en middelen
wijd verspreid ...

Politie tast in duister na diefstal kunstmest

WEMELDINGE - De politie in Zeeland is naarstig op zoek naar een man die vorige maand onder een valse naam 750 kilo kunstmest kocht bij de agrarische coöperatie CZAV in het Zeeuwse Wemeldinge. Een opsporingsbericht in de lokale huis-aan-huisbladen van deze week heeft nog geen enkele tip opgeleverd, aldus een woordvoerder vrijdag.

Volgens de Provinciale Zeeuwse Courant (PZC) gaat het om kalkammonsalpeter, een stikstofhoudende kunstmest die na bewerking kan worden gebruikt om explosieven te maken.

De man had de naam opgegeven van een vaste klant. De zaak kwam aan het rollen toen de nota bij de vaste klant op de mat viel. De CZAV heeft aangifte gedaan van diefstal.

In het verleden zijn in het buitenland meermalen aanslagen gepleegd met explosieven met kunstmest. Zo gebruikte de Noor Anders Breivik onder meer kunstmest bij zijn aanslag in Oslo in 2011.

Foto: Peter Schoonen

Anarchistisch kookboek 2000

Neem alsjeblieft grote voorzichtigheid in acht bij het uitproberen van sommige recepten.
Edwin

Table of Contents

- 0>About the File?
- 1.Counterfeiting Money
- 2.Credit Card Fraud
- 3.Making Plastic Explosives
- 4.Picking Master Locks
- 5.The Art of Lockpicking I
- 6.The Art of Lockpicking II
- 7.Solidor Bombs
- 8.High Tech Revenge: The Beigebox
- 9.CO2 Bombs
- 10.Dynamite II Bombs
- 11.Lunch Explosives
- 12.Letter Bombs
- 13.Paint Bombs
- 14.Ways to send a card to Hell
- 15.Do you hate school?
- 16.Phone related vandalism
- 17.Highway police radar jamming
- 18.Smoke Bombs
- 19.Mail Box Bombs
- 20.Hot wiring cars
- 21.Napalm
- 22.Perilous Bomb
- 23.Letter Box Bomb
- 24.Diskette Bombs
- 25.Unlisted Phone Numbers
- 26.Fuses
- 27.How to make Potassium Nitrate
- 28.Exploding Lightbulbs
- 29.Under water igniters
- 30.Home-brew blast cannon
- 31.Chemical Equivalency List
- 32.Plastic Taps
- 33.Landmines
- 34.A different Molotov Cocktail
- 35.Phone Systems Tutorial I
- 36.Phone Systems Tutorial II
- 37.Basic Alliance Teleconferencing
- 38.Agan Box Plans
- 39.Hinderberg Bombs
- 40.How to Kill Someone
- 41.Phone Systems Tutorial III
- 42.Hair Box Plans
- 43.The Blerta Box
- 44.Hoopin
- 45.Hoopin Box Plans
- 46.Calcium Carbide Bomb
- 47.More Ways to Send a Card to Hell
- 48.Ripping off Change Machines
- 49.Clear Box Plans
- 50.CNA Number Listing
- 51.Electronic Terrorism
- 52.Start a Card with 360Hz or MF
- 53.Dynamite
- 54.Auto Exhausts, Flame Thrower
- 55.How to Break into B&B Express
- 56.Firebomb
- 57.Tux Bomb
- 58.Generic Bomb
- 59.Green Box Plans
- 60.Possible Friends Lancher
- 61.Basic Hacking Tutorial I
- 62.Basic Hacking Tutorial II
- 63.Hacking DEUs
- 64.Harmless Bombs
- 65.Breaking into Houses
- 66.Hypnotism
- 67.Remote Informer Issue #1
- 68.Jackpopping ATM Machines
- 69.Jug Bomb
- 70.Jun at K-Mart
- 71.Mane Substitute
- 72.How to Grow Marijuana
- 73.Match Head Bomb
- 74.Terrorizing McDonalds
- 75."Wenters" Last Words
- 76.The Myth of the 2600Hz Detector
- 77.Blue Box Plans
- 78.Napalm II
- 79.Nitroglycerin Recipe
- 80.Operation Fockup
- 81.Suscept Cells from Pyrotechnics
- 82.Pool Fun
- 83.Face Postage
- 84.Unstable Explosives
- 85.Weird Drugs
- 86.The Art of Carding
- 87.Recognizing Credit Cards
- 88.How to Get a New Identity
- 89.Remote Informer Issue #2
- 90.Remote Informer Issue #3
- 91.Remote Informer Issue #4
- 92.Remote Informer Issue #5
- 93.Phraser's Guide to Loop Lines
- 94.Ata-Rel Tutorial
- 95.Getting Money out of Pay Phones
- 96.Cumma-based PBX
- 97.PC-Putall Pool Statistics
- 98.Pearl Box Plans
- 99.The Phreak File
- 100.Red Box Plans
- 101.Ram/DOS

| Terrorismebestrijding

- Ministerie van Veiligheid en Justitie
- Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV)
  - is als enige organisatie in Nederland verantwoordelijk voor terrorismebestrijding
- Directie Bewaking, Beveiliging, Burgerluchtvaart (DB3)
  - bewaakt en beveiligt de burgerluchtvaart, speciale objecten zoals ambassades en publieke personen zoals politici
- Koninklijke Luchtmacht
  - bewaakt het luchtruim boven Nederland dag en nacht
- Dienst Speciale Interventies (DSI) - defensie en politie
  - Inlichtingen – en Veiligheidsdiensten

| Terrorismebestrijding in Europa

Gilles de Kerchove,
EU-coördinator voor
terrorismebestrijding.

Internationale samenwerking

- de Europese Unie heeft een veiligheidscoördinator aangesteld
- heeft tot taak de terrorismebestrijding van de lidstaten op elkaar af te stemmen
- zorgt ervoor, dat de politie en de inlichtingendiensten goed samenwerken en informatie uitwisselen

| Terrorismebestrijding en gemeenten

Bijvoorbeeld publicatie

- Radicalisering: samenspel tussen Rijk en gemeenten
- Handreiking-gemeente-v3_tcm126-573580
- Openbare ordebevoegdheden - Standpunt VNG
  - bevoegdheden op het terrein van OOV-handhaving en terrorismebestrijding
- Etc.

| Dreigingsniveaus

- systeem van dreigingsniveaus die aangeven hoe groot de kans is op een aanslag
- de NCTV informeert het parlement en de samenleving elk kwartaal over het actuele dreigingsniveau in en tegen ons land.

| Actuele dreigingsniveaus

- 4 niveaus van oplopende dreiging: minimaal, beperkt, substantieel en kritiek
- maart 2013 – heden: substantieel

Substantieel

- Er worden nieuwe trends en fenomenen waar dreiging vanuit gaat ontdekt
- De kans dat een aanslag in Nederland zal plaatsvinden is reëel
- Aanslagen vinden plaats in andere, met Nederland vergelijkbare landen
- Radicalisering en rekrutering vinden op aanzienlijke schaal plaats
- Nederland wordt geregeld genoemd in verklaringen van serieus te nemen terroristische netwerken

| Alerteringsstelsel Terrorismedbestrijding (ATb)

- systeem van procedures en technische hulpmiddelen om -in geval van nood of dreiging- alle benodigde personen en diensten snel te kunnen waarschuwen
- primair gericht op het waarschuwen van vitale bedrijfssectoren en niet op het waarschuwen van burgers
- of een sector wordt aangesloten bij het ATb, hangt af van de mate waarin deze van vitaal belang is in financieel-economische zin en of de sector een aantrekkelijk doelwit lijkt voor terroristen

| Alerteringsstelsel Terrorismedebestrijding (ATb)

daarbij speelt een rol of er mogelijkheden zijn om met eenvoudige middelen grote aantallen menselijke slachtoffers te maken, of dat doelen een belangrijke symbolische betekenis voor onze westerse samenleving hebben

- 15 bedrijfssectoren op het systeem aangesloten: drinkwater, luchthavens, zeehavens, spoor-, stads- en streekvervoer, tunnels en waterkeringen, olie, chemie, gas, elektriciteit, telecom, nucleair, financieel, publieksevenementen, hotels

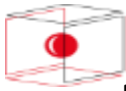
| Alerteringsstelsel Terrorismedebestrijding (ATb)

- ATb kent 4 niveaus:
  - basisniveau,
  - lichte dreiging,
  - matige dreiging
  - hoge dreiging

Actuele situatie alerteringsniveau's sectoren

Sector	Actuele situatie
Zeehavens	Basis
Olie	Basis
Chemie	Basis
Drinkwater	Basis
Elektriciteit	Basis
Telecom	Basis
Gas	Basis
Nucleair	Basis
Financieel	Basis
Spoor	Basis
Stads- en streekvervoer	Basis
Publieksevenementen	Basis
Hotels	Basis
Tunnels- en waterkeringen	Basis
Luchthavens	Lichte dreiging

| Civiele kunstwerken

- bouwwerken die gemaakt zijn van metselwerk, beton, hout, staal of kunststof
  - bijvoorbeeld bruggen, viaducten, tunnels, steigers, kademuren en damwanden of aanmeervoorzieningen zoals meerpalen en remmingwerken, vistrap, wildwissel, sluis
- maken deel uit van de fysieke infrastructuur
- een wegvak of een deel van de spoorbaan worden op zichzelf niet tot de kunstwerken gerekend (bron: wegenwiki)

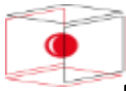

| Aantal civiele kunstwerken

beperkt tot rijkswegennet (opname 16 januari 2015)

- viaducten : 2.760
- bruggen : 746
- tunnels : 22
- aquaducten : 14
- ecoducten : 25

| Impact door schade aan civiele kunstwerken

hefbrug Waddinxveen

- schip vaart dinsdagmiddag 21 april klem bij de brug
- wegverkeer gestremd
- benodigde stremming scheepvaart 1 week (7 dagen)
- eind november gereed en brug operationeel

| Doelwit

- vitale sectoren vormen een legitiem doelwit vanwege het strategische, maatschappelijke, economische of infrastructurele belang ervan
- doelen die jihadisten hierbij nastreven zijn het toebrengen van ernstige economische of psychologische schade aan de maatschappij of het ontwrichten daarvan

| Doelwit

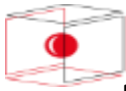
- voorbeelden van terroristische aanslagen op vitale sectoren in Westerse landen zijn de aanslagen op het openbaar vervoer in Londen in 2005 en Madrid in 2004
- in de burgerluchtvaart zijn de afgelopen jaren diverse aanslagpogingen verijdeld
- aan een terroristische aanslag gaan meestal bepaalde voorbereidingshandelingen vooraf
- terroristen doen bijvoorbeeld voorverkenningen, zoeken naar bepaalde informatie of schaffen bepaalde goederen aan

| Vitale infrastructuur

- producten, diensten en de onderliggende processen die, als zij uitvallen
  - maatschappelijke ontwrichting kunnen veroorzaken
- dat kan zijn omdat er sprake is van
  - veel slachtoffers en grote economische schade
  - dan wel wanneer herstel zeer lang gaat duren en er geen reële alternatieven voorhanden zijn
  - terwijl deze producten en diensten niet gemist kunnen worden

Vitale infrastructuren zijn ketens van vergelijkbare partijen waarvan het vanuit maatschappelijk oogpunt cruciaal is dat zij blijven functioneren. Daarom wordt ook wel gesproken van **vitale processen**

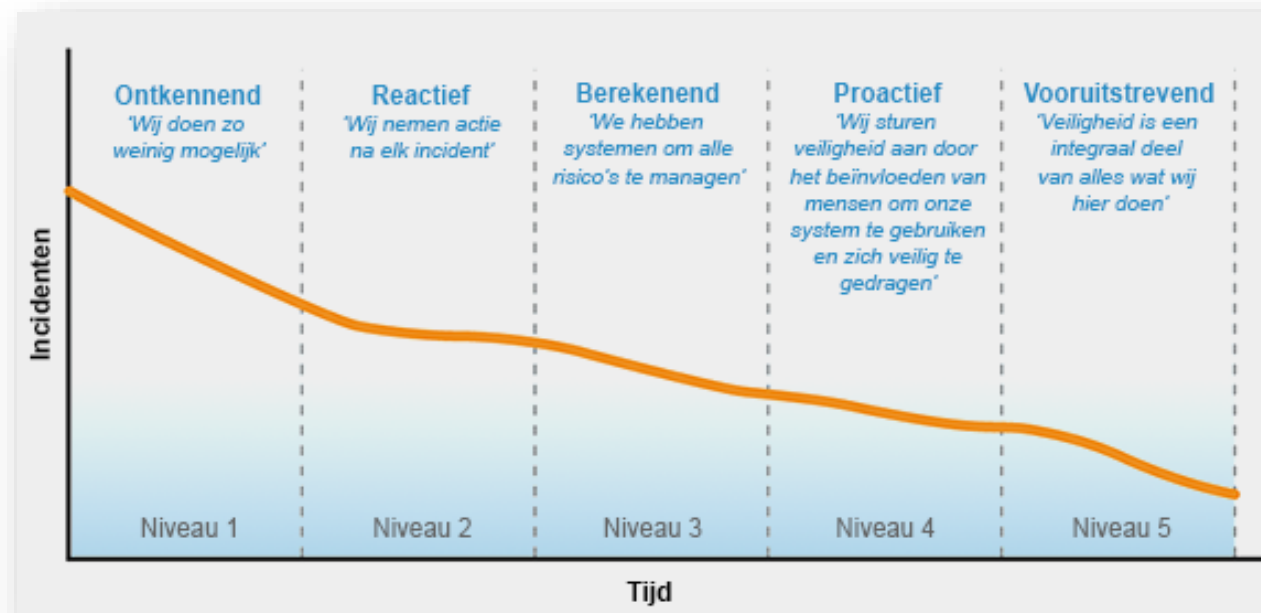
| Vitale processen

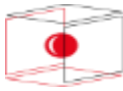
1. Landelijk transport en distributie elektriciteit
2. Regionale distributie elektriciteit
3. Gasproductie Landelijk transport en distributie gas
4. Regionale distributie gas
5. Olievoorziening
6. Internettoegang en dataverkeer
7. Spraakdiensten (mobiel en vast)
8. Satelliet
9. Tijd- en plaatsbepaling (satelliet)
10. Drinkwatervoorziening
11. Keren en beheren waterkwantiteit
12. Vlucht- en vliegtuigafhandeling
13. Scheepvaartafwikkeling
14. Grootschalige productie/verwerking en/of opslag (petro)chemische stoffen
15. Opslag, productie en verwerking nucleair materiaal
16. Toonbankbetalingsverkeer
17. Massaal giraal betalingsverkeer
18. Hoogwaardig betalingsverkeer tussen banken
19. Effectenverkeer
20. Communicatie met en tussen hulpdiensten middels 112 en C2000
21. Inzet politie
22. Beschikbaarheid van betrouwbare basisinformatie over personen en organisaties, informatie-uitwisseling van basisinformatie en beschikbaarheid van datasystemen waarvan meerdere overheidsorganisaties voor hun functioneren afhankelijk zijn.

| Kunnen wij bijdragen aan terrorismebestrijding?

- zijn we überhaupt risicobewust?
  - zijn we ons bewust van (onze) omgeving (omgevingsbewustzijn)
  - zijn we ons bewust van (onze) (de) situatie? (situatieveel bewustzijn)
  - zijn we (on)veiligheidsbewust?

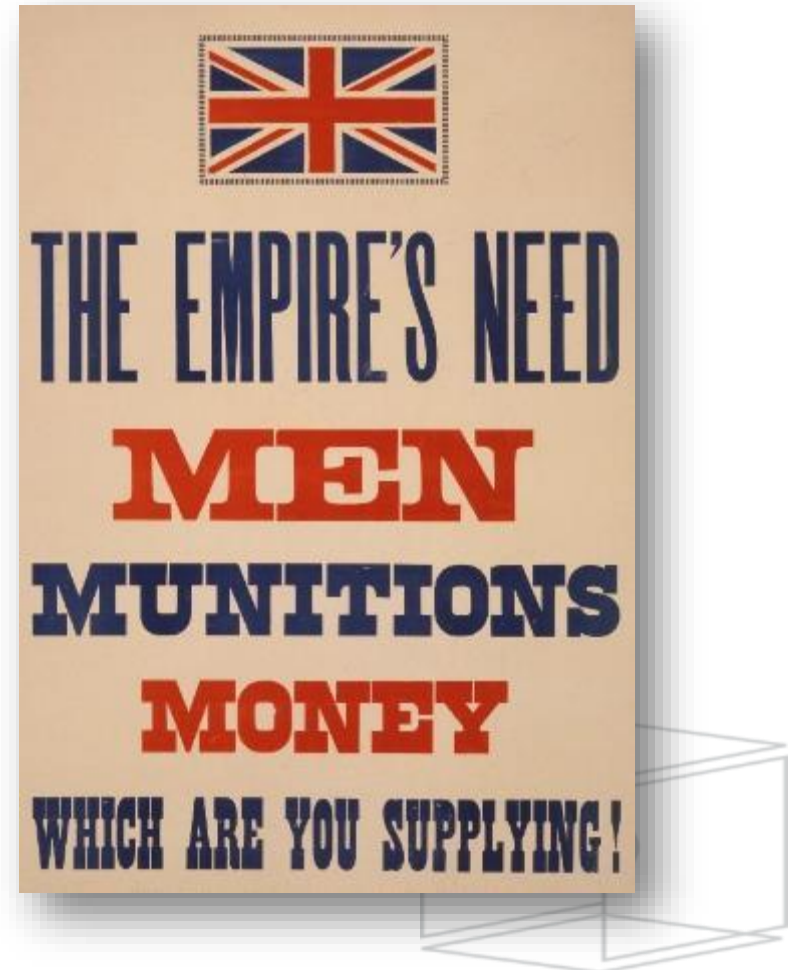

| Kunnen wij bijdragen aan terrorismebestrijding?

- afwijkend gedrag herkennen
  - man
  - munition
  - money

The Empire's need. Men, munitions, money.
Which are you supplying!
(World War 1 Propaganda Posters)

| Hoe open kunnen we zijn?

- een studie van Ministerie I&M met als titel “Weerbaarheid vitale infrastructuren en objecten” van augustus 2011 (geplaatst op Internet) beschrijft over (bijvoorbeeld) elektriciteit:
  - 2.2.1 Het systeem
  - 2.2.2 Gevolgen van een overstroming
  - 2.2.3 Kwetsbaarheid van het systeem
Distributienet: transformatorhuisjes, huisaansluitingen
  - 2.2.4 Strategieën
“Om de sector minder kwetsbaar te maken....”
- andere in deze studie beschreven sectoren zijn: gas, drinkwater, Telecom/ICT, waterbeheer, (weg)transport

Transformatorhuisje
in Den Haag

| Vragen

